

מדת בדת

לע"נ רבי יעקב יצחק בן ר'
יהודה ליב הלוי וודרמן זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 152 פרשת חקת תשע"ה

נדריים לג-לט

מדברת כשנכסי המחזיר אסורים על בעל אבידה, ללישנא אחרינא נחלקו ר' אמי ור' אסי בלשון אחרת, שאם נכסי בעל אבידה אסורים על המחזיר לכו"ע מותר שלא חששו לפרוטה של רב יוסף שזה לא מצוי, אך נחלקו במקרה שנכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה שלא יחזיר, כי הוא מהנה אותו או שהוא מחזיר לו דבר שהוא שלו, ויש להוכיח מהסיפא שבמקום שנותנים שכר תיפול ההנאה להקדש, ולפי הצד שמחזירים גם כשנכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה א"כ המשנה באה לומר שבמקום שנוטלים שכר יחזיר וההנאה תיפול להקדש, אך לפי הצד שבמקרה שנכסי מחזיר אסורים לא יחזיר מה שיך לומר שבמקום שנוטלים שכר מחזירים.

עמוד ב רבא אומר שאם היתה לפניו ככר של הפקר ואמר ככר זו הקדש אם נטלה לאכלה הוא מעל לפי כולה ואם נטלה להורישה לבניו מעל רק לפי טובת הנאה שיש לו בה, ורב חייא בר אבין שאל את רבא במקרה שאמר ככרי עליך ונתנה לו במתנה האם התכוון ככרי ממש שרק אם היא ברשותו הוא אסור, או שהוא התכוון שעליך היא הקדש, אמר רבא שפשוט שנאסר למרות שהוא אמר לו שזה מתנה עבורו, אמר רב חייא שא"כ מדוע אמר ככרי עליך האם בא להוציא שאם יגנבו ממנו כי ודאי זה אסור לו, אמר רבא שהוא התכוון שגם אם הוא יזמינו עליה זה אסור עליו.

דף לה רב חייא בר אבין הביא ראייה מברייתא שאחד אמר לחבירו השאילני פרתך ואמר לו קונם פרתי אם קניתי לך, נכסי עליך אם יש לי פרה אלא זו, וכן אם אמר לו השאילני קרדומך ואמר לו קונם קרדום שיש לי אם קניתי, או שאמר לו נכסי עליך אם יש לי קרדום אלא זה, ונמצא שיש לו, אסור בו בחייו, ואם מת או שנתנה לו במתנה מותר, ורב אחא בר רב איקא מעמיד שניתנה לו המתנה ע"י אחר, ורב אשי מדייק מלשון הברייתא שכתוב שניתנה לו ולא כתוב שנתנה לו.

רבא שאל את ר"נ אם יש מעילה בקונמות, ור"נ הוכיח ממשנתינו שמקום שנוטלים עליה שכר תיפול הנאה להקדש ומשמע שקונמות כהקדש וגם לענין מעילה ונחלקו בזה תנאים שכתוב שאם אמר קונם ככר זו הקדש ואכלה בין הוא בין חבירו מעל ללפיך יש לה פדיון ואם אמר ככר זו עלי הקדש ואכלה הוא מעל וחבירו לא מעל לר"מ, ולחכמים בכל מקרה לא מעל שאין מעילה בקונמות.

רב אחא בר אויא שאל את רב אשי שאם אמר ככרי עליך ונתנה לו במתנה לכאורה הנותן לא מעל כי אינה אסורה עליו והמקבל גם לא מעל כי הוא אומר רצייתי היתר ולא איסור, אמר רב אשי שהמקבל מועל כשהוא מוציא אותה שהמוציא מעות הקדש לחולין

דף לג המודר מאכל מחבירו אסור להשאילו נפה וכברה, ולכאורה הוא נדר רק ממאכל, ור"ל מבאר שמדובר באומר הנאת מאכלך עלי, אך לכאורה כוונתו שלא ילעוס חיטים לתת על מכתו, ורבא מבאר שמדובר באומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי.

רב פפא אומר ששק וחמור לצורך הבאת פירות ואפילו סתם סל ודאי אסור, אך יש להסתפק בסוס לרכוב עליו וטבעת להיראות בה, וכן אם מותר לקצר דרך שדהו כדי לאכול, ויש להוכיח מדברי המשנה שמשאיל לו חלוק טלית נזמים וטבעת, ואם סתם שלא להיראות בהם מה החידוש, אלא משמע שאפילו להיראות בהם, ובכ"ז יכול להשאילו, ויש לדחות שמדובר שלא להיראות ואגב הרישא שכתוב לא ישאילנו נפה וכברה כתבו בסיפא שיכול להשאיל חלוק טלית נזמים וטבעת.

משנה דבר שאין עושים בו אוכל נפש אם משכירים כמוהו אסור במודר מאכל. **גמרא** משמע שבנפה וכברה לא משאילים גם באין עשוי להשכיר, ואמר רב אדא בר אהבה שזה כדעת ר"א.

משנה המודר הנאה מחבירו יכול לשקול שקלו ולפרוע חובו ולהחזיר לו אבידה ואם זה מקום שנותנים שכר על כך תיפול ההנאה להקדש. **גמרא** משמע במשנתנו שפריעת חוב זה כהברחת ארי ולכן מותר, **עמוד ב** אמר רב הושעיא שזה כדעת חנן בסוף כתובות, ורבא אומר שבזה כולם יודו שמדובר באופן שלוה על מנת שלא לפרוע, שחנן סובר שמי שהלך למדינת הים ופרנס אחר את אשתו איבד מעותיו, ובני כהנים גדולים סוברים שישבע כמה הוציא ויטול, ור' דוסא בן הרכינס סובר כמותם, ור' יוחנן בן זכאי סובר כחנן שהניח מעותיו על קרן הצבי, רבא לא ביאר כרב הושעיא שעדיף להעמיד את משנתנו לכו"ע, ורב הושעיא לא תירץ כרבא שיש לגזור גם כשהתנה שלא לפרוע אגב מקום שלא התנה כך.

נחלקו ר' אמי ור' אסי במחזיר אבידתו אם המשנה דברה רק כשנכסי המחזיר אסורים על בעל אבידה שהוא מחזיר לו דבר שהוא שלו, אך אם נכסי בעל אבידה אסורים על המחזיר לא יחזיר לו כיון שנהנה ממנו את הפרוטה של רב יוסף, או שהמשנה דברה גם כשנכסי בעל אבידה אסורים על המחזיר בכ"ז יחזיר שלא חששו לפרוטה של רב יוסף שזה לא מצוי,

דף לד לכאורה יש להוכיח מהסיפא במשנה שכתוב שבמקום שנותנים שכר תיפול ההנאה להקדש, ולפי הצד שמחזירים גם כשנכסי בעל אבידה אסורים על המחזיר זה מובן שרק במקום שנותנים על כך שכר ההנאה תיפול להקדש, אך לפי הצד שכשנכסי בעל אבידה אסורים על המחזיר לא יחזיר א"כ מה שיך לומר שההנאה תיפול להקדש, ויש לומר שהסיפא

וחושב שהוא של חולין הוא מועל וכן כאן.

עמוד ב משנה

הנודר הנאה מחבירו תורם תרומתו ומעשרותיו לדעתו, ויכול להקריב בשבילו קיני זבין זבות ויולדות וכן חטאות ואשמות, ויכול ללמדו מדרש הלכות ואגדות, אך לא ילמדנו מקרא אך יכול ללמד מקרא את בניו ובנותיו. **גמרא** הסתפקו אם הכהנים הם שליחי ישראל או שליחים של הקב"ה, ונ"מ למי שנדר הנאה מחבירו, שאם הכהן הוא שלוחינו א"כ יאסר, ואם הוא שליח של הקב"ה לא נאסר, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שמקריב עליו קיני זבים שאם נאמר שהוא שלוחינו איך יכול להקריב עליו הרי הוא מהנהו, אך יש לדחות שלא כתוב מקריב עליו קרבנות אלא רק קרבנות אלו, שר' יוחנן אמר שהכל צריכים דעת חוץ ממחוסרי כפרה שהרי אדם מקריב על בניו ובנותיו הקטנים שכתוב זאת תורת הזב בין גדול בין קטן, אך לר' יוחנן קשה שכתוב זאת תורת היולדת ומשמע אפילו קטנה והרי אינה יכולה ללדת שהרי שנה רב ביבי לפני ר'נ שג' נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה, קטנה שמא תתעבר ותמות, ויש לומר שמה שכתוב תורת היולדת בא לרבות בין פקחת בין שוטה, וכו' יהודה שאדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת, שכן כתוב בכתובה ואחריות דאית לך מקדמת דנא, דף לו ורב שימי בר אשי מוכיח מברייתא שאם היה המדיר כהן יכול לזרוק עליו דם חטאתו ואשמו, א"כ הכהן שליח של הקב"ה, ויש לדחות שמדובר בדם חטאתו ואשמו של מצורע שכתוב זאת תהיה תורת המצורע בין גדול ובין קטן, ולכאורה יש להוכיח ממשנה שאומרת שכהנים שפיגלו במקדש במזיד חייבים משמע שבשוגג פטורים אך חל פיגול, ואם הם שלוחי הקב"ה מובן שחל פיגול, אך אם הם שלוחינו איך חל פיגול שהרי יאמר המשלח ששלחתיך לתקן ולא לקלקל, ויש לדחות שלגבי פיגול יש ריבוי מהפסוק לא יחשב לו שחל אפילו בשוגג.

יש להקשות לדעת ר' יוחנן שאין צריך דעת במחוסרי כפרה א"כ אדם יביא חטאת חלב על חבירו כמו שיכול להביא חטאת יולדת על אשתו שוטה לר' יהודה, ור"א אמר שאם הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום, ויש לחלק שבאשתו שוטה לא מדובר בחטאת חלב כי בשוטה אין חיוב קרבן ואפילו בפקחת שנעשתה שוטה אמר ר' ירמיה בשם ר' אבהו בשם ר' יוחנן שמי שאכל חלב והפריש קרבן ונשתטה ואח"כ התפקח פסול כיון שהקרבן נדחה, אך קשה שאדם יביא פסח על חבירו כמו שהוא מביא על בניו ובנותיו הקטנים, ור"א אמר שאם הפריש פסח על חבירו לא עשה כלום, ור' זירא מחלק שהדין שה לבית אבות שאדם מביא על ילדיו הקטנים אינו מדאורייתא, שכתוב במשנה האומר לבניו הריני שוחט הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שנכנס ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה לאחיו עמו ואם נאמר ששה לבית אבות הוא מדאורייתא

א"כ איך יכול לזכות להם אחר שחיטה, וא"כ מה שאמר אביהם כך זה כדי לזרזם במצוות, וכן כתוב בברייתא מעשה היה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות ובנים שפלים.

עמוד ב הסתפקו בתורם משלו על חבירו אם צריך דעת בעלים או לא, האם זה זכות לו וזוכים לאדם שלא מדעתו או שזה מצוה שלו ונוח לו לעשותה, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שאומרת שתורם תרומותיו ומעשרותיו לדעתו, ואם מדובר משל בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעת התורם מי עשה אותו שליח ואם זה לדעת בעל הכרי הרי הוא מהנהו שעושה את שליחותו, אלא מדובר משלו על של בעל הכרי, ואם זה לדעת בעל הכרי א"כ הוא מהנהו, אלא מדעת התורם שתורם משלו על של חבירו ואם נאמר שצריך דעת א"כ הוא מהנהו אלא מוכח שאין צריך דעת בעלים, ויש לדחות שמדובר משל בעל הכרי על של בעל הכרי וכדברי רבא במקרה שאמר כל הרוצה לתרום יתרום.

ר' ירמיה שאל את ר' זירא בתורם משלו על של חבירו טובת ההנאה של מי, האם נאמר שלולא הפירות של התורם הכרי לא היה מתוקן, או שנאמר שלולא הכרי לא היה חל תרומה על הפירות של התורם, אמר ר' זירא שכתוב בפסוק את כל תבואת זרעך ונתת, שהולכים אחר הכרי, והוכיח ר' ירמיה ממשנתנו שהמדיר תורם תרומותיו לדעתו ואם נאמר שטובת ההנאה היא של בעל הכרי א"כ הוא מהנהו, אמר ר' זירא שמדובר שתרם משל בעל הכרי על של בעל הכרי וכדברי רבא שהוא אמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום, ויש להוכיח מדברי ר' אבהו בשם ר' יוחנן שהמקדיש מוסיף חומש בפדיון והמתכפר עושה תמורה והתורם משלו על שאינו שלו טובת הנאה שלו.

המשנה אומרת שהמדיר לא מלמדו מקרא אך מלמדו מדרש, ולכאורה כמו שבמקרא אסור כי הוא מהנהו א"כ גם במדרש יאסר, ושמואל מעמיד במקום שנותנים שכר על לימוד מקרא אך לא על לימוד מדרש אך לכאורה מה החילוק,

דף לו יש לומר שהמשנה מחדשת שגם במקום שנותנים שכר מותר לקחת רק על מקרא ולא על מדרש, אך קשה שכמו שלא נוטלים שכר על מדרש שלומדים מהפסוק ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם, וכתוב ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה', מה אני בחנם אף אתם בחנם, וא"כ גם מקרא יש ללמד רק בחנם, ורב מבאר שנוטלים שכר שימור של הקטנים שהם לומדי המקרא, ור' יוחנן שאומר שנוטלים שכר פיסוק טעמים, ולכאורה יש להביא ראיה ממשנתנו שהמדיר לא ילמד מקרא ולר' יוחנן מובן שזה הנאה שנוטלים עליה שכר, אך לרב מה שייך במודר שכר שימור, ויש לומר שמדובר בקטן אך לפ"ז לא שייך לומר אבל מלמד את בניו מקרא שלקטן אין בנים, ויש לבאר שחסר במשנה ויש להוסיף כך: שלא ילמדנו מקרא בקטן ואם היה גדול מלמדו ואת בניו

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת יש לומר שזה נאמר רק על השירה, אך לפ"ז מה שייך לומר למען תהיה השירה הזאת לעד בבני ישראל מה שייך עדות רק בשירה, אלא ודאי ניתנה התורה לישראל אך הפלפול ניתן רק למשה שנהג בו עין טובה ונתנו לישראל.

ר' יוחנן אומר שהקב"ה משרה שכינתו רק על גיבור ועשיר חכם ועניו וכולם לומדים ממשה שכתוב בו ויפרוש את האוהל על המשכן וכתוב שמה פרס אותו וכל קרש אורכו היה י' אמות, אך יש לדחות שאמנם הוא היה גבוה אך קטן בכח, אלא יש להוכיח מהפסוק ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם, וכתוב שהלוחות ארכם ורחבם ו' טפחים ועביים היה ג' טפחים, ומשה היה עשיר כדלעיל שהתעשר מפסלתן של לוחות, וחכם כדברי רב ושמואל שנבראו בעולם נ' שערי בינה וכולם נתנו למשה חוץ מאחד שכתוב ותחסרהו מעט מאלוקים, ועניו שכתוב והאיש משה עניו מאד.

ר' יוחנן אומר שכל הנביאים היו עשירים ולומדים ממשה שמואל עמוס ויונה, משה שאמר לא חמור אחד מהם נשאתי ואם נאמר בלא שכר ובא למעט שלא לקח בלא שכר א"כ משמע שאפילו בשכר לא לקח, אך יש לדחות שלא לקח מחמת עניותו, אלא לומדים ממה שכתוב בלוחות פסל לך שפסלתן שלך, **שמואל** שכתוב הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי האם בא לומר שלא לקח בחנם, אלא אפילו בשכר לא לקח, אך יש לדחות שזה בגלל עניותו, אלא לומדים מהפסוק ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ואמר רבא שכל מקום שהלך שם היה ביתו, והוסיף רבא שגדול מה שנאמר בשמואל ממה שנאמר במשה, שאצל משה כתוב לא חמור אחד מהם נשאתי שגם בשכר לא לקח, ושמואל לא לקח גם ברצון שאמרו העם לא עשקתנו ולא רצותנו, **עמוס** שכתוב ויען עמוס ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולס שקמים, ותרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא, **יונה** שכתוב ויתן שכרה וירד בה, ואמר ר' יוחנן שהוא שילם את שכרה של כל הספינה, ואמר ר' רומנוס ששכרה של הספינה היה ד' אלפי דינרי זהב.

ר' יוחנן אומר שבתחילה משה למד תורה ושכחה עד שנתנה לו במתנה שכתוב ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו.

משנה המדיר זן את אשתו ובניו של המודר אף שהמודר חייב במזונותיהם אך לא יזון את בהמתו בין טהורה בין טמאה, ולר"א זן את הטמאה אך לא את הטהורה, אמרו לו מה החילוק, אמר ר"א שהטהורה נפשה לשמים וגופה שלו, וטמאה **עמוד ב** גם גופה לשמים שאסורה באכילה, אמרו לו שגם טמאה גופה שלו שיכול למכרה לעכו"ם או להאכילה לכלבים. **גמרא** רב יצחק בר חנניה אמר בשם רב הונא שהמודר הנאה מחבירו יכול להשיאו בתו, ור' זירא דן בזה שאם נכסי אבי הכלה אסורים על החתן ודאי

מקרא, ויש להוכיח ממה שכתוב שתינוקות לא ילמדו בתחילה בשבת אך חוזרים על לימודם, ולר' יוחנן מוכן שלא ילמדו בתחילה פיסוק טעמים ולחזור מותר, אך לרב שהוא שכר שימור יהיה אסור גם לחזור עמם, ויש לומר שבאמת גם שכר פיסוק אינו אסור בשבת כי הוא בהבלעה וא"כ גם שכר שימור ניתן לקחת כי זה בהבלעה, כמו שכתוב בכרייתא שהשוכר פועל לשמור תינוק או פרה לא נותנים לו שכר שבת **עמוד ב** ולכן אם אבדו אינו חייב באחריותם, ואם הוא שכיר לשבוע או חודש או שנה או שבוע מקבל שכר שבת לכן אם אבדו חייב באחריותם, ומה שלא קוראים עם הקטנים בתחילה בשבת כדי שיפנו אביהם למצות השבת, או שמתוך שהם אוכלים ושותים הרבה בשבת כבד עליהם הלימוד כדברי שמואל ששינוי וסת תחילת חולי, ומי שסובר שכר פיסוק טעמים לא ביאר מטעם שימור הקטנים כי זה לא שייך בבנות שאינן יוצאות לחוץ, ורב לא ביאר מטעם פיסוק טעמים שהוא סובר שזה גם מדאורייתא, כמו שאמר רב איקא בר אבין בשם רב חננאל בשם רב שכתוב בפסוק ויקראו בספר תורת האלוקים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא, ויקראו בספר זה מקרא, מפורש זה תרגום, ושום שכל זה הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק טעמים ויש אומרים שזה המסורות.

ר' יצחק אומר שמקרא סופרים ועיטור סופרים וקרי ולא כתיב וכתוב ולא קרי זה הלכה למשה מסיני, מקרא סופרים היינו שלא כותבים הניקוד, כגון ארץ שמים מצרים שנקראים כאילו נוסף בהם א', עיטור סופרים כגון: אחר תעבורו אחר תלך אחר תאסף קדמו שרים אחר נוגנים צדקתך כהררי קל, קרי ולא כתיב כגון: המלה פרת בפסוק בלכתו וכן המלה איש בפסוק כאשר ישאל איש בדבר האלוקים, וכן המלה באים בפסוק ונבנתה וכן המלה לה בפסוק פליטה, והמלה את בפסוק הגד הוגד לי, וכן המלה אלי ליד הפסוק של הגורן, וכן אלי בפסוק של השעורים ברות, כתיב ולא קרי כגון: נא בפסוק יסלח,

דף לח וכן המלה זאת בפסוק המצוה, המלה ידרוך שליד הדורך, המלה חמש שליד פאת נגב, המילה אם שליד וכי גואל,

רב אחא בר אדא אומר שבא"י חילקו את הפסוק ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן לג' חלקים.

רב חמא בר חנינא אומר שמה העשיר מפסולתן של לוחות שכתוב פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים שפסלתן לך יהיה.

ר' יוסי בר' חנינא אומר שהתורה ניתנה רק למשה ולזרעו שכתוב כתב לך פסל לך וכמו שהפסולת שלך כך הכתב שלך, אך משה נהג עין טובה ונתנה לישראל ועליו כתוב טוב עין הוא יברך, ורב חסדא מקשה מהפסוק ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם, ויש לבאר אותי צוה ואני לכם, ומה שכתוב ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלוקי, יש לבאר אותי צוה ואני לכם, ומה שכתוב

נכון כסאך מאז, ביהמ"ק, שכתוב כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו, שמו של משיח, שכתוב יהי שמו לעולם, א"כ גיהנם ודאי נברא, ויש לבאר שמה אמר שאם כבר נברא פה לארץ מוטב ואם לא יברא ה', אך קשה שכתוב ואין כל חדש תחת השמש, ויש לבאר שמה אמר שאם הפה כאן מוטב ואם לא שיתקרב לכאן,

רבא או ר' יצחק דרשו בפסוק שמש ירח עמד זבולה, לכאורה מה עושים השמש והירח בזבול הרי הם קבועים ברקיע אלא לומדים מכאן שעלו השמש והירח מהרקיע לזבול ואמרו, רבוננו של עולם אם אתה עושה דין לבן עמרם אנו מאירים ואם לא אין אנו מאירים, והקב"ה ירה בהם חיצים וחניתות ואמר להם שכל יום משתחווים לכם ואתם מאירים, בכבודי לא מחיתם ואילו בכבוד בשר ודם אתם מוחים, ובכל יום יורים בהם חיצים וחניתות ומאירים, שכתוב לאור חיצים יהלכון.

שנינו שאין שיעור לביקור חולים והבין רב יוסף שאין שיעור למתן שכרה אמר לו אביי וכי לכל המצוות יש שיעור למתן שכרם הרי שנינו הרי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שחרן של מצוות, אלא אמר אביי אפילו גדול אצל קטן, ורבא מבאר אפילו ק' פעמים ביום,

רב אחא בר חנינא אומר שהמבקר חולה נוטל אחד מס' בצערו אמרו לו א"כ יכנסו ס' אנשים לפניו ויטלו החולי, אמר רב אחא שכל אחד יטול ס' מהנשאר כמו בעישורייתא של רבי שאמר שבת הניזונת מהאחים תיטול עישור מהנכסים לנדונייתה, אמרו לו א"כ מי שיש לו י' בנות ובן לא יקבל הבן כלום, אמר רבי שהראשונה תקח מעשר והשניה מהנשאר והשלישית מהנשאר, ויחלקו בשווה, ורק בן גילו נוטל אחד מס' מחליו.

אסור כי הוא מוסר לו שפחה לשמשו, ואם נכסי החתן אסורים על חמיו ראינו במשנה שיכול לזון אשתו ובניו ופשוט שמשיא לו בתו, אלא מדובר שנכסי אבי כלה אסורים על החתן אך משיא לו בתו בוגרת מדעתה וכן שנינו בברייתא שאסור להשיא לו בתו אך משיאו בתו בוגרת מדעתה.

ר' יעקב אומר שהמדיר בנו ללימוד תורה יכול למלא לאביו חבית מים ולהדליק לו הנר, ור' יצחק אומר שגם לצלות לו דג קטן, ר' ירמיה אומר בשם ר' יוחנן שהמדיר חבירו יכול להשקותו כוס של שלום ובבבל מדובר בכוס של בית האבל, ובא"י מדובר בכוס של בית המרחץ.

יהושע איש עוזא אומר שהמדיר יכול לזון עבדו ושפחתו הכנענים אך לא את בהמתו בין טהורה בין טמאה, שעבדו ושפחתו הם רק לנקות ביתו ולשימושו, אך בהמתו עשויה גם לפיטום.

משנה המודר הנאה מחבירו ונכנס לבקרו יעמוד ולא ישב ויכול לרפאותו רפואת נפש אך לא רפואת ממון. **דף לט גמרא** אם משנתנו מדברת כשנכסי המבקר אסורים על החולה הוא יכול גם לשבת ואם נכסי החולה אסורים על המבקר א"כ גם לא יעמוד לפניו, ושמאל מבאר שמדובר שנכסי המבקר אסורים על החולה ומדובר במקום שנוטלים שכר על ישיבה ולא על עמידה והחילוק הוא שגם במקום שנוטלים שכר יטלו על ישיבה ולא על עמידה, וללישנא בתרא זה כדעת ר"ש בן אליקים שגזר שמא ישהה בעמידה וגם כאן גזרו שמא ישהה בישיבה, ועולא מבאר שמדובר שנכסי חולה אסורים על המבקר ומדובר שלא הדירו על חייו, אך לשבת אסור כי להחיותו מספיק שיעמוד, ויש להקשות שכתוב בברייתא שחלה הוא, נכנס לבקרו ואם חלה בנו שואלו בשוק, ולעולא מבואר החילוק שלא הדירו מחיותו ולכן נכנס לבקרו, אך לשמאל שנכסי המבקר אסורים מה ההבדל בינו לבין בנו, ושמאל יבאר שהמשנה דברה כשנכסי המבקר אסורים על החולה והברייתא מדברת כשנכסי חולה אסורים על המבקר ורבא מבאר את החילוק **עמוד ב** שהיה קשה לשמאל במשנה שחילקה בין עומד ליושב א"כ מדובר שנכסי המבקר אסורים על החולה.

ר"ל אומר שיש רמז לביקור חולים מהתורה שכתוב אם כמות כל אדם ימותון אלה ופקודת כל אדם יפקד עליהם, ומבאר רבא שמה אמר אם כמות כל אדם שחלו ומוטלים במיטתם ובאים לבקרום לזה לא שלחני ה'.

רבא דרש שמה אמר אם בריאה יברא ה' שאם בריאה גיהנם שנברא כבר מוטב ואם לא, יברא ה', אך קשה שכתוב שז' דברים נבראו קודם בריאת העולם: תורה, תשובה, גן עדן, גיהנם, כסא הכבוד, ביהמ"ק, ושמו של משיח, תורה שכתוב ה' קנני ראשית דרכו, תשובה, שכתוב בטרם הרים יולדו ותחולל, ואח"כ כתוב **תשב** אנוש עד דכא, **גן עדן**, שכתוב ויטע ה' אלוקים גן בעדן **מקדם**, **גיהנם**, שכתוב כי ערוך מאתמול **תפתה**, **כסא הכבוד**, שכתוב